

PRESENTACIÓ

La Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària de les Illes Balears (REAS Balears) té com a un dels objectius del seu pla de feina fer seguiment de la contractació pública social i proposar millores per afavorir l'activitat econòmica de les empreses d'inserció a les quals representa.

La [llei 9/2017](#), de contractes del sector públic, estableix en la seva disposició addicional 4ª que les administracions "fixaran percentatges mínims de reserva del dret a participar en els procediments d'adjudicació de determinats contractes o de determinats lots dels mateixos a centres especials d'ocupació d'iniciativa social i a empreses d'inserció".

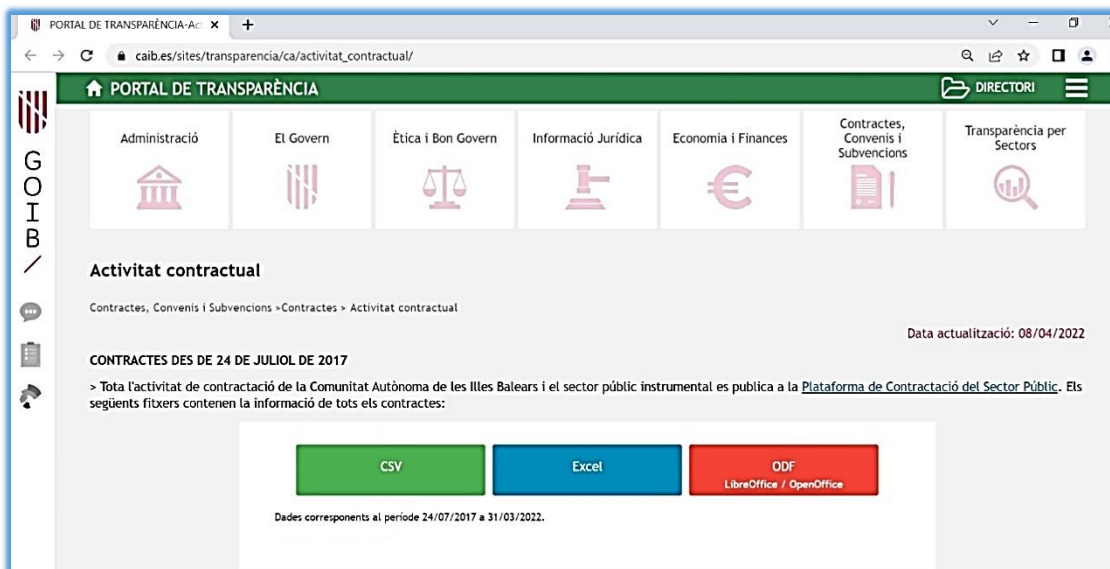
La finalitat dels contractes reservats és promoure l'accés a l'ocupació de les persones amb discapacitat i en situació o risc d'exclusió social i facilitar l'accés dels programes d'ocupació protegida a la contractació pública.

Les empreses d'inserció, regulades per la [llei 44/2007](#), tenen per objecte la integració i la formació sociolaboral de persones en situació d'exclusió social com a trànsit a l'ocupació ordinària, a través de la realització d'activitats econòmiques de producció de béns i serveis.

A les Illes Balears, l'[Acord del Consell de Govern de 29 d'abril de 2016](#), pel qual s'estableixen directrius per a la inclusió de clàusules de caràcter social en la contractació de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i el seu sector públic instrumental, va fixar un 3% de reserva de contractes per a centres especials d'ocupació d'iniciativa social i empreses d'inserció.

Posteriorment, el Govern va aprovar un [nou Acord, de 3 de gener de 2022](#), en el qual es fixa un percentatge de reserva de contractes del 10% com a mínim, prenent com a referència els contractes de serveis i subministraments recollits en un annex.

Per altre costat, a través del seu portal de transparència, el Govern de les Illes Balears ha publicat informació sobre tota l'activitat de contractació de la Comunitat Autònoma i del seu sector públic instrumental, amb dades corresponents al període 24/07/2017 a 31/03/2022:

PORTAL DE TRANSPARÈNCIA - Activitat contractual

Administració | El Govern | Ètica i Bon Govern | Informació Jurídica | Economia i Finances | Contractes, Convenis i Subvencions | Transparència per Sectors

Activitat contractual

Contractes, Convenis i Subvencions > Contractes > Activitat contractual

Data actualització: 08/04/2022

CONTRACTES DES DE 24 DE JULIOL DE 2017

> Tota l'activitat de contractació de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i el sector públic instrumental es publica a la [Plataforma de Contractació del Sector Públic](#). Els següents fitxers contenen la informació de tots els contractes:

CSV | Excel | ODF (LibreOffice / OpenOffice)

Dades corresponents al període 24/07/2017 a 31/03/2022.

Es tracta d'una informació valuosa per fer seguiment de la contractació pública reservada del Govern de les Illes Balears per a empreses d'inserció i centres especials d'ocupació d'iniciativa social, ja que comprèn un període de quatre anys complets i coincideix amb l'entrada en vigor de la llei 9/2017, de contractes del sector públic, i de l'Acord del Consell de Govern de 29 d'abril de 2016, normes en les quals es contempla l'obligatorietat d'establir percentatges mínims de reserva de contractes.

METODOLOGIA

La relació de contractes del portal de transparència del Govern es pot descarregar en format full de càlcul amb filtres, la qual cosa permet l'explotació estadística de les dades que conté. El full de càlcul analitza expedients adjudicats i formalitzats, i en el cas d'expedients amb diversos lots, apareix un lot a cada fila.

Per identificar els contractes reservats, s'ha utilitzat l'opció de cerca del full de càlcul, ja que els anuncis de licitació han d'advertir que es tracta d'un contracte reservat. Per aquesta via s'han identificat 70 contractes o lots reservats. Ara bé, també s'han identificat 20 contractes reservats en els anuncis dels quals no es feia menció expressa a la seva qualificació com a contracte reservat, a partir del seguiment de la contractació pública social que realitza REAS Balears des de fa anys.

En relació als contractes reservats, aquest informe analitza els següents aspectes:

- Contractes o lots reservats en relació a la totalitat dels contractes
- Imports adjudicats en contractes o lots reservats en relació al total d'imports adjudicats
- Imports adjudicats en contractes o lots reservats en relació a l'objectiu del 3% de reserva de l'Acord del Consell de Govern de 29 d'abril de 2016
- Contractes o lots reservats per any d'adjudicació: número i imports
- Contractes o lots reservats adjudicats i els seus imports per objecte contractual
- Contractes o lots reservats adjudicats i els seus imports per òrgan de contractació
- Contractes o lots reservats adjudicats i els seus imports per entitat adjudicatària
- Percentatge de valoració de l'oferta econòmica en els contractes o lots reservats adjudicats

En funció dels resultats obtinguts, a l'apartat final de conclusions es proposen millores per afavorir a través dels contractes reservats la contractació pública social i el seu impacte sobre els programes d'ocupació protegida que duen a terme les empreses d'inserció.

RESULTATS

Número de contractes

- Total contractes o lots: 16.687
- Total contractes o lots reservats: 90 (0,54%)

Contractes reservats no adjudicats:

- 8 deserts
- 5 desistiments

Número de contractes o lots adjudicats (s'exclou deserts/desistiments/renúncies):

- Total contractes o lots: 16.010
- Total contractes o lots reservats: 77¹

Percentatge de contractes o lots reservats adjudicats en relació a la totalitat dels contractes o lots adjudicats: **0,48%**

Imports adjudicats

- Total contractes o lots: 2.881.786.024,78 €
- Total contractes o lots reservats: 6.133.303,36 €

Percentatge dels imports adjudicats en contractes o lots reservats en relació a la totalitat d'imports adjudicats: **0,21%**

Imports adjudicats en relació a l'objectiu del 3% de contractes reservats

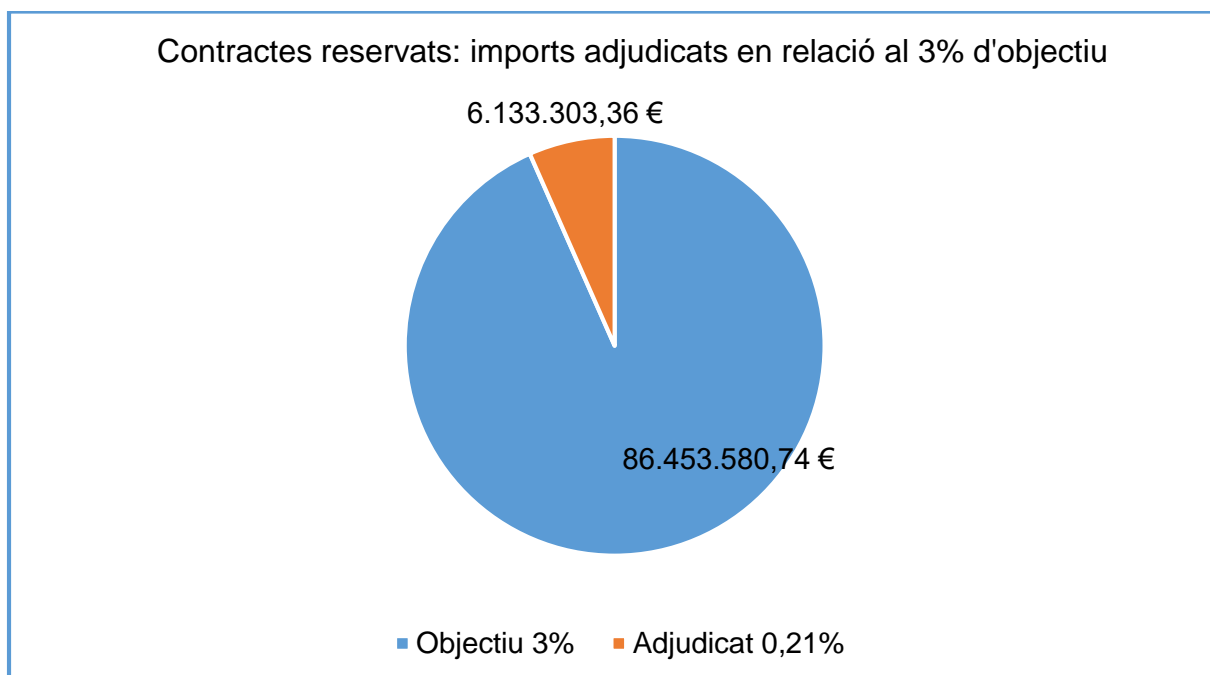
En relació al 3% de reserva de l'Acord el Consell de Govern de 29 d'abril de 2016, els 6.133.303,36 € adjudicats en el període considerat com a contractes reservats, equivalents al 0,21% dels imports adjudicats en tot tipus de contractes, suposa que s'ha assolit un 7,09% de l'objectiu fixat.

Percentatge assolit en relació a l'objectiu del 3%: **7,09%**

Amb l'objectiu del 3%, els imports adjudicats com a contractes reservats seria de 86.453.580,74 €

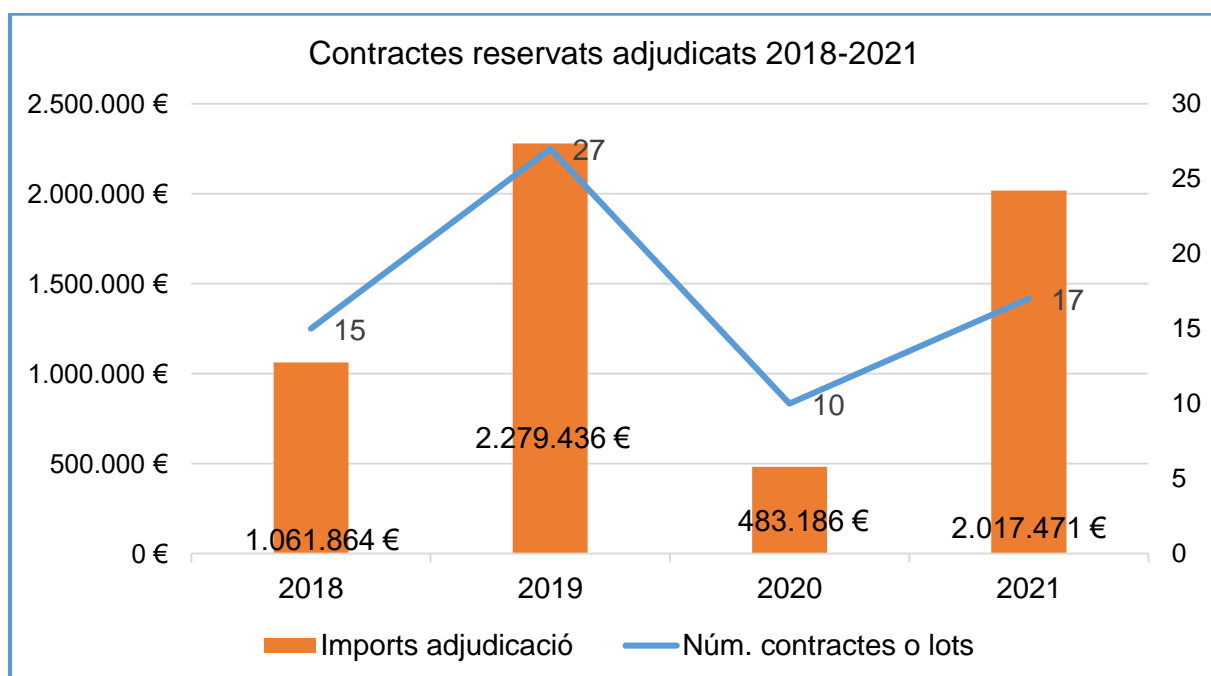
	Import	%
Total contractes adjudicats	2.881.786.024,78 €	100,00%
Contractes reservats adjudicats	6.133.303,36 €	0,21%
Objectiu 3% contractes reservats	86.453.580,74 €	3,00%

¹ La relació de 77 contractes o lots reservats adjudicats, dels quals 14 són pròrrogues, s'inclou com a annex.

Contractes o lots reservats per any d'adjudicació: número i imports

L'evolució anual en el número i els imports adjudicats com a contractes o lots reservats segueix una tendència positiva entre 2018 i 2019, cau en 2020 a causa de la pandèmia, i no s'acaba de recuperar en 2021 als nivells anteriors a la pandèmia.

Contractes o lots reservats adjudicats per objecte contractual

L'anàlisi dels objectes contractuals com a contractes o lots reservats permet identificar serveis i/o subministraments especialment adequats per a ser qualificats com a contractes reservats

perquè garanteixen l'existència d'operadors econòmics que poden participar en la licitació reservada.

<i>Objectes contractuals</i>	<i>Contractes o lots</i>	<i>Import</i>	<i>%</i>
Serveis de bugaderia	1	261.360,00 €	4,26%
Conservació i neteja d'espais naturals	11	1.730.684,89 €	28,22%
Serveis de porteria, control d'accessos i gestió d'aparcaments	14	2.378.139,29 €	38,77%
Subministrament de fonts d'aigua	19	293.868,02 €	4,79%
Manteniment de jardins	9	474.199,74 €	7,73%
Restauració de mobiliari	2	234.391,08 €	3,82%
Serveis d'hostaleria i restauració	3	240.324,15 €	3,92%
Serveis d'impremta	10	259.734,91 €	4,23%
Tasques auxiliars administratives (digitalització de documents)	3	116.261,19 €	1,90%
Neteja d'edificis	5	144.340,09 €	2,35%
TOTAL	77	6.133.303,36 €	100,00%

Contractes o lots reservats adjudicats per òrgan de contractació

L'anàlisi dels contractes o lots reservats per òrgan de contractació permet mostrar el nivell molt desigual d'implantació dels contractes reservats en les diferents conselleries del Govern i en el seu sector públic instrumental.

<i>Òrgan de contractació</i>	<i>Contractes</i>	<i>Lots</i>	<i>Imports</i>	<i>%</i>
Conselleria d'Administracions Públiques	1	1	6.350,71 €	0,10%
Conselleria d'Afers Socials i Esports/Serveis Socials i Cooperació	10	10	1.420.330,10 €	23,16%
Conselleria de Cultura, Participació i Esports	2	2	191.595,65 €	3,12%
Conselleria d'Educació i Formació Professional/Educació i Universitat	4	4	296.989,70 €	4,84%
Conselleria d'Hisenda i Administracions Públiques/Hisenda i Relacions Exteriors	2	2	29.917,00 €	0,49%
Conselleria de Medi Ambient i Territori/Medi Ambient, Agricultura i Pesca	4	9	1.742.164,15 €	28,40%
Conselleria de Mobilitat i Habitatge	2	2	36.673,48 €	0,60%
Conselleria de Presidència/Presidència, Cultura i Igualtat	7	7	150.348,22 €	2,45%
Conselleria de Salut/Salut i Consum	12	12	137.479,22 €	2,24%
Conselleria de Treball, Comerç i Indústria	1	1	7.693,54 €	0,13%
Consorci Velòdrom Palma Arena/Vel. Illes Balears	4	4	244.679,30 €	3,99%
Ens Públic Radiotelevisió de les Illes Balears	1	3	600.256,80 €	9,79%
FOGAIBA	1	1	6.849,15 €	0,11%
Fundació Banc de Sang i Teixits	3	3	142.316,44 €	2,32%
Fundació per a l'Esport Balear	1	1	96.800,00 €	1,58%
Fundació d'Atenció i Suport a la Dependència	5	6	371.798,44 €	6,06%
Institut Balear de la Natura	1	4	254.660,24 €	4,15%
Ports de les Illes Balears	1	1	133.637,58 €	2,18%
Serveis Ferroviaris de Mallorca	1	1	3.630,00 €	0,06%
Servei de Salut de les Illes Balears	3	3	259.133,64 €	4,23%
TOTAL	66	77	6.133.303,36 €	100,00%

Contractes o lots reservats adjudicats per entitat adjudicatària

L'anàlisi dels contractes o lots reservats adjudicats per entitat adjudicatària² permet identificar:

- Si tots els contractes o lots reservats adjudicats ho han estat a centres especials d'ocupació d'iniciativa social i empreses d'inserció, tal com estableix la Disposició Addicional 4^a de la Llei 9/2017, de contractes del sector públic.
- La participació diferenciada de centres especials d'ocupació d'iniciativa social i d'empreses d'inserció en les licitacions reservades per a programes d'ocupació protegida, atenent a les seves especificitats.

<i>Entitat</i>	<i>Contractes o lots</i>	<i>Import</i>	<i>%</i>
Amadip Esmert	12	363.543,23 €	5,93%
Andanza Emplea	2	234.391,08 €	3,82%
APFEM Aktua	5	638.543,07 €	10,41%
Aproscm Fundació	3	501.533,13 €	8,18%
ASPANADIF	2	30.250,00 €	0,49%
Gira-sol	1	744,15 €	0,01%
CEO Balcat d'iniciativa social	13	2.299.334,10 €	37,49%
Estel de Llevant	5	575.065,22 €	9,38%
Fundació per a persones amb discapacitat de Menorca	3	384.694,81 €	6,27%
Gabinet Balear d'Inversions i Serveis	4	133.750,53 €	2,18%
Incorpora 2	1	171.250,04 €	2,79%
Isla Centinela	1	129.645,81 €	2,11%
Mercado Actual	1	261.360,00 €	4,26%
Serveis Integrals de Finques Urbanes	5	115.330,17 €	1,88%
Tres Glops	19	293.868,02 €	4,79%
TOTAL	77	6.133.303,36 €	100,00%

Percentatge de valoració de l'oferta econòmica en els contractes o lots reservats adjudicats

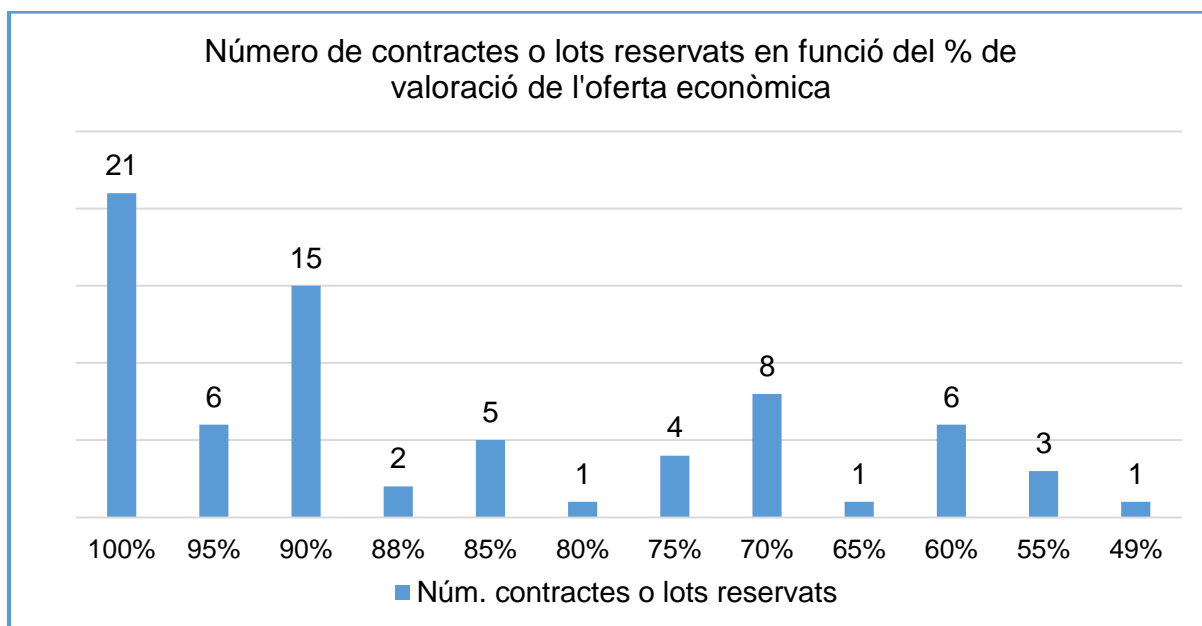
L'article 145 de la Llei 9/2017, de contractes del sector públic, estableix que l'adjudicació dels contractes es realitzarà utilitzant una pluralitat de criteris sobre la base de la millor relació qualitat-preu, i que la millor relació qualitat-preu s'avaluarà d'acord a criteris econòmics i qualitatius.

Per això, l'anàlisi de la valoració de l'oferta econòmica proporciona informació sobre si es tenen en compte criteris qualitatius més enllà del preu per obtenir una millor relació qualitat-preu.

Puntuació mitjana de l'oferta econòmica: 84,93% ³

² Les entitats citades poden haver estat adjudicatàries d'altres contractes no reservats.

³ Dels 77 contractes o lots reservats adjudicats, s'exclouen quatre contractes menors, sense baremació de les ofertes.

Segons l'article 9.3 de l'Acord del Consell de Govern de 3 de gener de 2022, pel qual s'estableixen directrius per a la inclusió de clàusules de caràcter social, laboral i mediambiental en la contractació de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i el seu sector públic instrumental, en cas d'incorporar criteris d'adjudicació de caràcter social i/o mediambiental, s'ha d'assignar a cada tipus una ponderació entre el 5% i el 15% del total del barem.

A més dels aspectes de qualitat social i mediambiental, també es poden baremar aspectes de qualitat propis del subministrament, obra o servei objecte del contracte.

CONCLUSIONS I PROPOSTES

Conclusions:

- Els imports dels contractes o lots reservats adjudicats s'han allunyat molt de l'objectiu del 3% de reserva, tal volta perquè aquest objectiu de l'Acord del Consell de Govern de 29 d'abril de 2016 no era prou realista i perquè no s'ha fet una tasca més proactiva per fer-ho realitat.
- La identificació dels objectes contractuals més adequats és fonamental per facilitar la contractació pública reservada.
- No s'ha adjudicat cap contracte reservat a empreses d'inserció, i no tots els centres especials d'ocupació adjudicatari són d'iniciativa social, tal com estableix la Disposició Addicional 4^a de la Llei 9/2017, de contractes del sector públic.
- Els contractes reservats s'han adjudicat de forma prevalent en funció de criteris econòmics, amb una valoració insuficient dels criteris qualitatius.

Propostes:

- En relació als objectius de reserva de contractes, és més adequat que el percentatge de reserva es refereixi a objectes contractuals més alineats amb les activitats econòmiques de les empreses d'inserció i els centres especials d'ocupació d'iniciativa social, tal com contempla el nou Acord del Consell de Govern de 3 de gener de 2022. Ara bé, també és important que aquests objectes contractuals es puguin anar ampliant a mesura que també ho facin les activitats econòmiques de les empreses d'inserció i centres especials d'ocupació d'iniciativa social.
- Les polítiques en favor de la contractació pública social no es poden basar només en el desenvolupament normatiu; es requereix un esforç proactiu que inclogui: planificació de la contractació pública social, consultes preliminars de mercat, formació i sensibilització del personal, elaboració de procediments, instruccions internes i models de plec...
- Generalitzar les reserves diferenciades per a centres especials d'ocupació d'iniciativa social i per a empreses d'inserció atenent a les seves característiques i regulació específica, tal com preveu l'Acord del Consell de Govern de 3 de gener de 2022.
- Comprovar en el procediment d'adjudicació que les empreses licitadores compleixin els requisits per accedir a contractes reservats i estiguin inscrites en els registres corresponents, tal com preveu l'Acord del Consell de Govern de 3 de gener de 2022.
- Dissenyar criteris d'adjudicació que millorin la valoració dels aspectes de qualitat, per aconseguir una millor relació qualitat-preu.
- Constituir la Comissió d'assessorament i seguiment de clàusules socials i mediambientals prevista en l'article catorzè de l'Acord del Consell de Govern de 3 de gener de 2022.